

Boček, Vít

[Haarmann, Harald. Writing as technology and cultural ecology: explorations of the human mind at the dawn of history]

Linguistica Brunensia. 2012, vol. 60, iss. 1-2, pp. 294-

ISBN 978-80-210-5883-5

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/118252>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Literatura

Macura, V. 1995. *Znamení zrodu. České národní obrození jako kulturní typ*. Praha.

Vykypěl, B. 2008. Recenze N. Bermela: *Linguistic Authority, Language Ideology, and Metaphor: The Czech Orthography Wars* (Berlin, New York 2007). *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A 56*, 284–285.

Bohumil Vykypěl

Haarmann, Harald: Writing as Technology and Cultural Ecology. Explorations of the Human Mind at the Dawn of History. Frankfurt am Main: Peter Lang 2011. ISBN 978-3-631-61736-6.

Existuje poměrně velké množství publikací, které pojednávají o písemných systémech používaných různými společnostmi od samotného vzniku písma až po současnost. Málokterá ale překročí vlastní stín a přijde s něčím víc, než je jen sumarizování známých faktů o tom, které písmo bylo kdy a kým používáno, jaký je jeho charakter, kdy bylo rozluštno atd. Podařilo se to však v nejnovější knize Haraldha Haarmanna, ostříleného a trochu kontroverzního autora, který má již za sebou víc jak čtyři desítky knižních prací na nejrůznější (nejen) jazykovědná témata. Haarmann se především pokusil podívat se na písmo nejen jako na technickou záležitost umožňující různým kulturám rychlejší rozvoj, ale také jako na specifický projev lidské mysli, odrážející nejrůznější aspekty kulturního vývoje člověka. Z množství autorových úvah nad jednotlivými písemnými doklady či projevy pak vyvstává jakýsi jednotný obraz, jak lze pohlížet na fenomén písma. Publikace je doplněna o bohatý obrazový doprovod a je nabitá faktograficky i interpretačně. Lze ji doporučit nejen zájemcům o problematiku písma z řad lingvistů, ale také zástupcům dalších oborů, které jsou s touto tematikou nějak spřízněny. Ať už jde o odborníky v kulturní antropologii, filozofii, historii nebo třeba i v informatice, písmařství a typografii, každý si může v knize najít (místy i provokativní) podněty pro svou vlastní práci. I když tak čtenář místy neví, zda si neměl nejprve přečíst alespoň něco ze zmíněných oborů, aby tak autorovi porozuměl do hloubky, celkově je autorův záměr nasnadě: ukázat, jak centrální místo písmo v lidské společnosti už od počátků má, ukázat, že není jen pasivním prostředkem ke sdělování něčeho, ale aktivním činitelem něčeho vytvářejícím.

Vít Boček

Stadnik-Holzer, Elena und Holzer, Georg (Hrsg.): Sprache und Leben der frühmittelalterlichen Slaven. Festschrift für Radoslav Katičić zum 80. Geburtstag. Mit den Beiträgen zu den Scheibser Internationalen Sprachhistorischen Tagen II und weiteren Aufsätzen. (Schriften über Sprachen und Texte 10.) Frankfurt am Main et al.: Peter Lang 2010. ISBN 978-3-631-60323-9.

V rakouském městečku Scheibbs se od roku 2008 pravidelně koná slavistická konference s názvem Scheibbs Internationaler Sprachhistorische Tage. Její druhý ročník byl věnován tématu *Sprache und Leben der frühmittelalterlichen Slaven*. Konference proběhla ve dnech 1.–3. června 2009 a příspěvky na ní přednesené vyšly pak spolu s několika dalšími texty jako 10. svazek ediční řady *Schriften über Sprachen und Texte*, připravované ve Vídni. Tento svazek vznikl péčí Eleny Stadnik-Holzerové a Georga Holzera a byl zároveň koncipován jako sborník k osmdesátinám vídeňského slavisty Radoslava Katičiće. Je v něm sdruženo 13 textů. Stručně si shrňme jejich obsah. Václav Blažek se v příspěvku *Czechs = Young Men?* vrátil k etymologii etnonyma Čech. Uvedl nejdříve nejstarší písemné doklady tohoto jména v pramenech a přehled dosavadních etymologických výkladů, kterých je už dobrých dvacet. Poté provedl etymologickou analýzu tohoto slova a přiklonil se k výkladu naznačenému už Jaroslavem Sutnarem: spojení s psl. apelaativem *čechъ ‘mladý muž’ rekonstruovatelným na základě kašubských a slovinských dokladů. Pro přesnost budiž doplněno,